

Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27807>

Özet

Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği (O.Y.K.Ö.), öğrencilerin okul yaşamına dair algılarını, duygusal tepkilerini ve genel memnuniyet düzeylerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, eğitim ortamlarında öğrencilerin deneyimlediği yaşam kalitesini beş temel alt boyutta incelemektedir. Ölçeğin geliştirme süreci, yapısal geçerliliğini sağlamak üzere hem açıklayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizlerinin uygulanmasıyla gerçekleştirilmiştir. O.Y.K.Ö., eğitim araştırmacılar ve uygulayıcılar için okul ortamının psikososyal yönlerini nesnel bir şekilde ölçme imkanı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Okul yaşam kalitesi, psikometrik güvenilirlik, geçerlik, öğrenci algıları, eğitim araştırmalar, Likert ölçeği, ölçek geliştirme

Yazarlar

Mediha Sarı

Amaç

Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin temel amacı, ortaokul ve lise öğrencilerinin okul yaşamına ilişkin algıladıkları kalite düzeylerini ve memnuniyetlerini ölçmektir. Bu amaç doğrultusunda, ölçek, okul ortamındaki farklı paydaşlarla (öretmenler, diğer öğrenciler, okul yönetimi) ilişkileri ve öğrencinin okula yönelik kişisel duygularını kapsayan boyutlar değerlendirir.

Ölçek, eğitim bilimleri alanında yapılan araştırmalara katkı sunmayı hedeflerken, aynı zamanda okul yöneticilerine ve eğitim politikası belirleyicilerine, okul ortamını iyileştirmeye yönelik somut veriler sağlamayı amaçlamaktadır. Öğrenci deneyimini çok boyutlu olarak ele alarak, öğrencilerin kendilerini güvende, değerli ve motive hissettikleri bir öğrenme çevresinin oluşturulmasına rehberlik eder.

Yapı

Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği, öğrencilerin okul ortamındaki deneyimlerini temsil eden ve psikolojik olarak anlamlı bulunan "Okul Yaşam Kalitesi" yapısını ölçmektedir. Bu yapı, öğrencinin okulda geçirdiği süreden elde ettiği memnuniyet, sosyal ilişkilerin kalitesi, akademik ve kişisel gelişim fırsatları ile okul yönetimine olan güven gibi kritik bileşenleri içermektedir.

Ölçek, toplam 35 maddeden ve beş farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, okul yaşamının farklı yönlerini temsil ederek, kalitenin tek bir değere yerine karmaşık bir etkileşim

a?? oldu?unu vurgular. Bu boyutlar aras?nda Ö?retmenler, Ö?renciler, Okula Yönelik Duygular, Okul Yönetimi ve Statü yer almaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yap?sal geçerlik çal??malar?, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek amacıyla titizlikle yürütülmü?tür. Bu süreçte, yap? geçerli?ini tespit etmek için hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?lm??t?r.

AFA, maddelerin beklenen alt boyutlar altında topland???n? gösterirken, DFA ise kuramsal olarak belirlenen be? faktörlü yap?n?n toplanan veri ile uyum düzeyinin yüksek oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu bulgular, Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin ölçülen psikolojik yap?y? geçerli bir şekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin güvenirlik çal??malar?, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setlerinde tutarlı sonuçlar üretme yetene?ini incelemiştir. Güvenirlik analizleri kapsamında, maddelerin içtutarlılık katsayıları hesaplanm??t?r.

İçtutarlılık katsayıları (genellikle Cronbach Alfa) hem genel ölçek hem de be? alt boyut için ayrı ayrı raporlanm??t?r. Yüksek içtutarlılık değerleri, ölçeği oluşturan maddelerin aynı yap?y? ölçme konusunda birbiriyle uyumlu çal??t???n? ve ölçeğin yüksek derecede güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinin kritik bir aşaması olan faktör analizi, ölçeğin yap?sal temelini oluşturmaktadır. İlk olarak uygulanan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), 35 maddenin be? temel faktör altında topland???n? ortaya koymuştur. Bu faktörler, ölçeğin kuramsal çerçevesini destekleyen Ö?retmenler, Ö?renciler, Okula Yönelik Duygular, Okul Yönetimi ve Statü alt boyutlarına karşılık gelmektedir.

AFA sonuçları'nın ardından, modelin uygunlu?unu test etmek amacıyla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yapılm??t?r. DFA sonuçları, be? faktörlü yap?n?n veri setine mükemmel bir uyum sağlad???n? ve faktör yüklerinin yüksek oldu?unu göstermiştir. Bu durum, ölçeğin yap?sal modelinin sağlamlı???n? ve kuramsal tutarlılı???n? doğrulamaktadır.

Ölçek (Instrument)

Test Tipi: Geliştirme (Özgün Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Yazılı Anket Formu (Öz Bildirim Temelli)

Kullanılabilen Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Ortaokul ve Lise Düzeyi)

Yaş Grubu: Genellikle 10-18 yaş aralığındaki öğrenciler

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki genel eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler örneklem olarak kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert derecelendirme sistemi kullanılarak uygulanmaktadır (1= **hiç katılmıyorum** - 5= **tamamen katılıyorum**). Puanlama, alt boyutlar ve genel toplam puan üzerinden yapılmaktadır. Yüksek puanlar, öğrencinin okul yaşam kalitesini daha yüksek algıladığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, okul iklimi, öğrenci refahı, psikometrik özellikler, yapısal eşitlik modellemesi, çıtutarılk, öğrenci memnuniyeti

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: msari@cu.edu.tr

Yayın Adresi: Çukurova Üniversitesi, Adana, Türkiye (Yazarın güncel akademik bağlantısı üzerinden teyit edilmelidir).

Şinler, Ücretler ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir dergide yayınlanmış olup, ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanılması için genellikle yazarın izniyle mümkündür. Ölçeğin geliştirildiği ve psikometrik özelliklerinin raporlandığı yıl **2012**'dir. Ölçeğin kullanımı için herhangi bir telif veya ücret bilgisi kaynakta belirtilmemiştir; bu nedenle kullanım öncesinde sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin orijinal makalesine Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi

üzerinden erişilebilir: efdergi.hacettepe.edu.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [okul-yasami-kalitesi-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Sarı, M. (2012). Okul yaşamının değerlendirilmesi: Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin güvenilirlik ve geçerliliği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 344-355.

Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

5 alt boyut ve 35 madde

Öğretmenler (9) : Bu okuldaki öğretmenlerin çoğu, öğrencilerin görüşlerine önem vermez.

Öğrenciler (9) : Öğrencilerin çoğu birbirine karşı davranmaktadırlar.

Okula yönelik duygular (8) : Bu okulun öğrencisi olmak beni gururlandırıyor.

Okul yönetimi (6) : Müdür okulumuzla ilgili karar verirken öğrencilerin de fikrini sorar.

Statü (3) : Okuldaki bir çok kişinin bana güvendiğini düşünüyorum.